

**ประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา**
**Effectiveness of Buddhist Propagation of Monks Pak Chong District,
Nakhon Ratchasima Province**

พระครูสุธรรมธีรานุยุต (ธีรศักดิ์ ธรรมธีโร)¹
PhrakhruSuthamthiranuyut (Thirasak Thammathiro)

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. เพื่อศึกษาประสิทธิผล ปัญหา อุปสรรค การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการสำรวจด้วยแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.921 กับกลุ่มตัวอย่าง คือ พระสงฆ์ในพื้นที่สังกัดเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 303 รูป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาสรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า 1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.519) 2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ 3. ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) พระสงฆ์ขาดความมั่นใจในการบรรยายธรรม 2) บรรยายธรรมหลักบาลีไม่ถูกต้องทำให้เข้าใจความหมายเปลี่ยนไป 3) พระสงฆ์ยังขาด

Received: 2021-06-10 Revised: 2021-07-14 Accepted: 2022-04-03

¹ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Buddhist Management Department of Political Science Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail:6301204204@mcu.ac.th

อุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร 4.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ 1) ควรมีการฝึกอบรมในการบรรยายธรรมให้มีความชำนาญให้มีประสิทธิภาพ 2) ควรศึกษาหลักการอ่านบาลี แปล และขยายความของภาษาบาลีให้ถูกต้องตามหลัก 3) ควรหาอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ในการสื่อสารที่ถูกต้องและประหยัดเช่นโทรศัพท์

คำสำคัญ (Keywords): ประสิทธิภาพ; การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

Abstract

This research aims to 1. To study the level of opinion of the monks on the effectiveness of buddhist propagation of the Sangha Council of PakChong District, Nakhon Ratchasima Province. 2. To compare the opinions of monks on the effectiveness of Buddhist propagation of PakChong Sangha, Nakhon Ratchasima Province, classified by personal factors. 3. To study effectiveness. Problems, Obstacles, Propagation of Buddhism of PakChong District, Nakhon Ratchasima Province. The research methodology is a combination of quantitative research and surveys with a total confidence value of 0.921 with a sample of monks in the sangha administrative area, Pakchong District, Nakhon Ratchasima Province. 303 people analyzed the data with social science ready-made programs. The statistics used are frequency, percentage, average, standard deviation, and frequency values. One-way variability analysis and qualitative research with in-depth interviews with 8 key informants using detailed content analysis techniques summarized as essays. Findings were as follows: 1. The monks have an opinion on the effectiveness of buddhist propagation of buddhist monks in PakChong District, Nakhon Ratchasima Province. ($\bar{X}$ =3.83, S.D.=0.519) 2. The results of the research hypothesis showed that monks of different ages and studies were not educated. The overall picture is different, so it is based on research assumptions, statistically significant at 0.05, thus accepting the set research assumptions. 3. Problems Obstacles regarding the effectiveness of buddhist propagation of buddhist monks, PakChong District, Nakhon Ratchasima Province, Nakhon Ratchasima Province, found that 1) Monks lack confidence in dhamma lectures 2) Incorrectly describe the Bali principles, giving a sense of meaning. 3) Monks also lack the equipment to promote and communicate. 4. Suggestions on the effectiveness of Buddhist propagation of buddhist monks in PakChong District, Nakhon Ratchasima Province, Nakhon Ratchasima Province are as follows 1) Training should be given to lecture dhamma to be skillful and effective. 2)

The principle of reading Bali, translating and expanding the principles of Bali should be studied. 3) It is better to find a public relations device to communicate cheaply and economically, such as a phone.

Keywords: Effectiveness; Propagation of Buddhism;

บทนำ (Introduction)

การเผยแผ่และการถ่ายทอดพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าขึ้นถือเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของคณะสงฆ์ที่ต้องปฏิบัติแล้วนั้น ยังต้องประพจน์ปฏิบัติและการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัย เพื่อสามารถสร้างความศรัทธา ความเลื่อมใสและความเชื่อมั่นอันก่อให้เกิดขึ้นแก่พุทธศาสนิกชนและประชาชนทั่วไป หากมองย้อนกลับไปในอดีตแล้วนั้น การใช้วิถีชีวิตของคนไทยได้ยึดถือตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา มีความเคารพในกฎและกติกาสังคม ที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีการปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติมากกว่าเปลี่ยนธรรมชาติให้เข้ากับการดำเนินชีวิตของตน พระพุทธศาสนาจึงเข้ามามีบทบาทและความสำคัญต่อการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตเป็นความเชื่อศรัทธาที่ยึดเหนี่ยวทางใจในดำเนินชีวิต เพราะมีหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างมีคุณค่าและมีความสุข ความเจริญต่อตนเองและครอบครัว (พระอริการุณยศักดิ์ สุขุมโล (คงเมือง), 2561) ฉะนั้นกุลบุตรชาวพุทธจึงต้องหาที่จะโอกาสบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาเพื่อศึกษาพระธรรมวินัย เพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา

การที่นักเผยแผ่พระพุทธศาสนา นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปแสดงให้ผู้อื่นได้รู้ได้เข้าใจและพระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองมาจนทุกวันนี้ นอกจากพุทธธรรมแล้ว สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ เทคนิค วิธีการของผู้ส่งสารด้วย การสอนที่จะได้ผลดีนอกจากให้เกิดความเข้าใจแล้ว จะต้องให้เกิดความรู้อย่างเห็นคุณค่าความสำคัญ จนมีความเลื่อมใสศรัทธา ที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติด้วย ผลสำเร็จอย่างหลังเป็นสิ่งที่สำคัญมากและมักจะทำได้ยากกว่าผลสำเร็จอย่างแรกเพราะต้องใช้เทคนิค และวิธีการสอนประกอบการเผยแผ่ไปด้วย รวมถึงการใช้ภาษาและวิธีการนำเสนอโดยการเชื่อมโยงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันเข้าสู่หัวข้อธรรมะที่นำเสนอ หรือการนำพุทธธรรมมาประยุกต์ให้เข้ายุคสมัยใหม่ โดยยังคงซึ่งสาระและคุณค่าของพุทธธรรมที่มีอยู่เดิมในพระไตรปิฎก วิธีการสอนและอุบายกลวิธีต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเผยแผ่ธรรมะ เพราะช่วยเป็น “สื่อ” เพราะเป็นอุปกรณ์ในการเผยแผ่ และเสริมการเรียนรู้ไปอย่างรวดเร็วและดียิ่งขึ้น การที่จะชี้ให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือเสนอความคิดเห็น แก้ไขปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ เพื่อชักจูงโน้มน้าวจิตใจของประชาชนให้ประพฤติตามหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสุขสงบในสังคมผู้เผยแผ่จะต้องเป็นกัลยาณมิตร คือเป็นผู้ชี้แนะที่ถูกต้องให้ ถ้าชี้แนะผิดๆ ก็อาจพาไปนอกทางหรือผิดพลาดได้ อย่างไรก็ตามบทบาทของนักเผยแผ่ คือ ชี้แนะแนวทาง (เสถียรพงศ์ วรรณะปก, 2540)

ในส่วนของผู้วิจัยก็มีความสนใจในเรื่องของเทคนิคและวิธีการเทศนา รวมทั้งศิลปะวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียงและองค์กรเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงเป็นจุดกำเนิดให้เกิดการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดกับคณะสงฆ์ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ดำเนินการวิจัยโดยวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) จากพระสงฆ์ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.921 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ สถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage : %) และพรรณนาความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ใช้ค่าสถิติค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard : S.D.) และสถิติเชิงอนุมาน ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ พรรษา ระดับการศึกษา ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance : ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรที่มีสามกลุ่มขึ้นไป เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD (Least Significant Difference) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน 8 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามลำดับความสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.519 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสองด้าน คือ ประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) พระสงฆ์ขาดความมั่นใจในการบรรยายธรรม 2) บรรยายธรรมหลักบาลีไม่ถูกต้องทำให้เข้าใจความหมายเปลี่ยนไป 3) พระสงฆ์ยังขาดอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์และในการสื่อสาร

4.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ 1) ควรมีการฝึกอบรมในการบรรยายธรรมให้มีความชำนาญ ให้มีประสิทธิภาพ 2) ควรศึกษาหลักการอ่านบาลี แปล และขยายความของภาษาบาลีให้ถูกต้องตามหลัก 3) ควรหาอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ในการสื่อสารที่ถูกต้องและประหยัดเช่นโทรศัพท์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.519 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ พระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อพิจารณาผลการวิจัยรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผู้สังสาร (Source) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านผู้สังสาร (Source) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี พระสงฆ์มีสมณะสาธิต และศิลาจารวัตรที่งดงาม และพระสงฆ์สามารถชี้แจง อธิบายหลักธรรมได้ถูกต้อง และเข้าใจง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส โรบินสัน (2560) ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการสื่อสารพุทธธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสื่อสารพุทธธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย ผ่าน

ทางเฟซบุ๊ก ยูทูบ เว็บไซต์ เช่น การโพสต์ภาพ อัปโหลดวิดีโอ เป็นการปฏิบัติศาสนกิจทั้งในประเทศไทย และ ต่างประเทศ ได้แก่ การบรรยายธรรม การปาฐกถาธรรม ในด้านการตอบปัญหาเป็นการตอบปัญหาทั้งในรูปแบบของข้อความ และเป็นรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย มีความทันสมัยทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ส่วนเนื้อหาของธรรมะ มีการนำเสนอทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาบาลี การนำเอาสำนวนหลักพุทธธรรมมาใช้ มี 5 ประเภท คือ พุทธสุภาษิต สุภาษิต คำคม คำกลอน และ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเผยแผ่ธรรมะ

สาร (Massage) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านสาร (Massage) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ใช้หลักคำสอนที่เข้าใจง่าย ผู้รับฟังเกิดศรัทธาอย่างมากมาย พระสงฆ์ใช้หลักธรรมที่มีความเป็นกลางตามหลักพุทธศาสนา ไม่เบียดเบียนศาสนาอื่นๆ พระสงฆ์ใช้หลักธรรมที่เป็นหลักคำสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา นวลสิริ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ท่วงทำนองทางภาษาและกลวิธีการถ่ายทอดธรรม ในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต” ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาท่วงทำนองทางภาษาในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่าผู้เขียนได้ใช้ท่วงทำนองทางภาษาที่โดดเด่นในงานเขียน 3 ประเด็น คือ การเลือกใช้การเลือกใช้ประโยค และการเลือกใช้สำนวนสุภาษิต คำคม โดยการเลือกใช้คำ พบว่า มีการใช้ 10 รูปแบบ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การใช้คำซ้อน คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทยคำสัมผัสคล้องจอง คำสแลง คำสร้างจินตภาพ การเล่นคำ คำที่มีความหมายโดยนัย คำสร้างใหม่คำภาษาถิ่น และคำโบราณ ส่วนในด้านการเลือกใช้ประโยค พบว่า มีการเลือกใช้ 6 ลักษณะโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้ประโยคข้อแม้แสดงเงื่อนไข ประโยคแสดงเหตุผลประโยคแสดงความขัดแย้ง ประโยคคู่ขนาน ประโยคย้า ความแน่นคำ และประโยคสรุปความและในด้านการเลือกใช้สำนวนสุภาษิต คำคม พบว่า มี 3 ลักษณะ คือ การใช้สำนวนสุภาษิต คำคมที่มีอยู่เดิมการดัดแปลงสำนวนสุภาษิต คำคมจากต้นฉบับ และการคิดค้นสำนวนสุภาษิต คำคมขึ้นใหม่ ท่วงทำนองทางภาษาที่พระมหาสมปองได้ใช้ในงานเขียนอย่างสร้างสรรค์นี้ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่น ที่ทำให้งานเขียนสละสลวยสื่อความชัดเจนและให้ความหมายลึกซึ้งกินใจแก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก

การสื่อสาร (Channel) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสื่อสาร (Channel) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศรีรัตนโมลี (สมคิด สุระเทโช/เหลาฉลาด) (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทย ในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่สุดของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ ศักยภาพของพระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษหรือภาษาจีนได้ ตลอดถึงภาพลักษณ์มุ่งเน้นด้านวัตถุนิยม มีผลกระทบต่อความศรัทธาของชาวสิงคโปร์ซึ่งแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ อนุรักษนิยม ธรรมนิยม และวัตถุนิยม ส่วนประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสม คณะสงฆ์และภาครัฐต้องร่วมกำหนดนโยบาย

แผนงาน แผนคน และแผนเงิน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพด้านการเผยแผ่ทั้งเชิงรับและเชิงรุก เพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์อันหลากหลายของชาวสิงคโปร์ เช่น ประเพณีนิยม งานสังคมสงเคราะห์ การเรียนการสอน โครงการอบรม และการปฏิสัมพันธ์กับรัฐและศาสนาอื่น

ผู้รับสาร (Receiver) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา ด้านผู้รับสาร (Receiver) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ส่งเสริมให้มีการเผยแผ่ตามโรงเรียนทุกวันสำคัญทางพุทธศาสนา และ ในโอกาสพิเศษ พระสงฆ์ส่งเสริมให้มีการแสดงธรรมเทศนาในวัดทุกวันพระ พระสงฆ์ส่งเสริมให้มีการจัดอุปสมบทพระในพรรษา และ บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี เพื่อให้มีความพร้อมในการรับการเผยแผ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส โรบินสัน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการสื่อสารพุทธธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย” ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการการสื่อสารพุทธธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย ประกอบไปด้วยหลักทฤษฎีการสื่อสาร คือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง สื่อ ผู้รับสาร และที่สำคัญต้องมีเจตนาของการส่งสารข้อมูลที่เป็นเรื่องจริง ไม่บิดเบือน ไม่แต่งแต้มใส่สี เรื่องที่เสนอนั้นต้องเหมาะสมกับกาลเวลาแต่ในบางครั้งบางสถานการณ์ ผู้ส่งสารอาจต้องพิจารณาด้วยปัญญาว่า บางเรื่องอาจไม่เหมาะสมกับเวลา อาจจะไม่เป็นที่ชอบใจของคนบางกลุ่มบางคน แต่เมื่อเสนอเรื่องนั้นไปแล้วเกิดประโยชน์ต่อมหาชน ผู้ส่งสาร อาจจะต้องกระทำ หรือควรกระทำ ตลอดจนถึงเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะสื่อสารรู้แจ้งแทงตลอดในทฤษฎีและปฏิบัติในศาสตร์และศิลป์ของตนเอง และมีความหมาย ความมุ่งหมายวัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่แน่นอนชัดเจน

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ เกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา

จากการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การผลิต (Production) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา ด้านการผลิต (Production) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์มีความหลากหลายในการนำหลักธรรมต่างๆ เพื่อนำมาแสดง มีการเพิ่มช่องทางในการเผยแผ่มีเพิ่มมากขึ้น หลากหลายช่องทางเช่น ทาง ช่องยูทูป ทางสถานีวิทยุ และมีจำนวนผู้ฟังธรรมมีเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุศีลัมภีร์ญาณ, ผศ.ดร. และ พันตำรวจโท ทวีศักดิ์ ใหม่ประยูร (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติการพุทธจิตวิทยาเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา” จากการวิจัยพบว่าการบูรณาการปฏิบัติการจิตวิทยากับพุทธจิตวิทยาเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในหลักการปฏิบัติการจิตวิทยา มีวัตถุประสงค์สองด้านคือ เชิงบวกเป็นการสร้างเสริม และเชิงลบเป็นการทำลาย แนวคิดความต้องการในปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อต้องการบรรลุเป้าหมายหรือภารกิจฝ่ายตนเท่านั้น การปฏิบัติการจิตวิทยามีพื้นฐานมาจากพุทธจิตวิทยา แต่การเผยแผ่ของพระพุทธรองค์ด้วย

พุทธจิตวิทยาเป็นการแสดงความจริง ทำให้ยินยอมเชื่อก่อให้เกิดศรัทธามาสู่การยอมรับนับถือ วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ทรงใช้การรำจิตวิทยามวลชน ประกอบวิธีการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การชวนเชื่อด้วยสัจจะธรรมหรือความจริง ให้ผู้ปฏิบัติได้เห็นผลจริง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ อารมณ์ และความรู้สึก ปฏิบัติการจิตวิทยานั้นมีพื้นฐานมาจากพุทธจิตวิทยา

ประสิทธิภาพ (Efficiency) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้าน ประสิทธิภาพ (Efficiency) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า หลักธรรมที่นำมาสอน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน ระบุความโลภ โกรธ หลง ได้ ช่องทางในการเผยแผ่ สามารถเข้าถึงได้ง่ายเช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ยูทูบ และจากสถานีวิทยุ จึงช่วยทำให้ผู้รับฟัง ธรรมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สัญญา นวลศิริ (2560) ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ท่วงทำนองทางภาษาและกลวิธีการถ่ายทอดธรรม ในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต” ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาท่วงทำนองทางภาษาในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่าผู้เขียนได้ใช้ท่วงทำนองทางภาษาที่โดดเด่นในงานเขียน 3 ประเด็น คือ การเลือกใช้การเลือกใช้ประโยค และการเลือกใช้สำนวนสุภาพ คำคม โดยการใช้คำ พบว่า มีการใช้ 10 รูปแบบ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การใช้คำซ้อน คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย คำสัมผัสคล้องจอง คำสแลง คำสร้างจินตภาพ การเล่นคำ คำที่มีความหมายโดยนัย คำสร้างใหม่ คำภาษาถิ่น และคำโบราณ ส่วนในด้านการเลือกใช้ประโยค พบว่า มีการเลือกใช้ 6 ลักษณะโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้ประโยคข้อแม้แสดงเงื่อนไข ประโยคแสดงเหตุผลประโยคแสดงความขัดแย้ง ประโยคคู่ขนาน ประโยคย้า ความแน่นคำ และประโยคสรุปความและในด้านการเลือกใช้สำนวนสุภาพ คำคม พบว่า มี 3 ลักษณะ คือ การใช้สำนวนสุภาพ คำคมที่มีอยู่เดิมการดัดแปลงสำนวนสุภาพ คำคมจากต้นฉบับ และการคิดค้นสำนวนสุภาพ คำคมขึ้นใหม่ ท่วงทำนองทางภาษาที่พระมหาสมปองได้ใช้ในงานเขียนอย่างสร้างสรรค์นี้ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่น ที่ทำให้งานเขียนสละสลวยสื่อความชัดเจนและให้ความหมายลึกซึ้งกินใจแก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก

ความพึงพอใจ (Satisfaction) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านความพึงพอใจ (Satisfaction) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า เนื้อหา และการอธิบายหลักธรรมทำให้เข้าใจง่าย มีช่องทางในการเผยแพร่น่าสนใจ เช่น ต้นไม้พูดได้ ที่นำหลักธรรมคำสอนติดไว้ตามต้นไม้ ซึ่งทำให้ผู้ฟังธรรม มีความสุขในการฟังธรรมะ หรือเรียนรู้ธรรมะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิกิรณ วุฒิกิรณ (2553) ได้วิจัยเรื่อง “เทคนิคและวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของพระราชมุนี (ประยูร ธมฺมจิตโต) พบว่า เนื้อหาพุทธธรรมของพระราชมุนีมีจุดเด่นคือ มีเนื้อเรื่องบรรยายเป็นลำดับขั้น เป็นขั้นเป็นตอน แต่ละประเด็นจะมีความรู้ใหม่ๆให้ขบคิดอยู่เสมอ โดยใช้ภาษารวมสมัยฟังเข้าใจง่าย อธิบายได้นุ่มลึก ชัดเจน โดยสามารถสรุปประเภทเนื้อหาของพุทธธรรมที่นำเสนอได้ 4 ประเภทดังนี้ คือ 1. เนื้อหาประเภทพัฒนาจิตใจเพื่อชีวิตที่ดีงาม 2. เนื้อหาบูรณาการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. เนื้อหาประเภทพระธรรมเทศนา 4. เนื้อหาประเภทวิชาการ

จากการศึกษาและผลงานของพระราชมุนีจำนวน 42 เรื่องพบว่า พระราชวรมุนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) มีเทคนิคและวิธีการเผยแผ่หรือนำเสนอพุทธธรรมที่เด่นชัด 6 วิธีคือ 1. การนำเสนอโดยวิธีการยกอุทาหรณ์และการเล่านิทานประกอบ 2. การนำเสนอโดยวิธีการยกอุปมา อุปมาเปรียบเทียบกับ 3. นำเสนอโดยวิธีการยกพุทธศาสนสุภาษิต สุภาษิต ปรัชญา คำคม โคลง บทประพันธ์และบทกลอน 4. นำเสนอโดยวิธีการพูดเชื่อมโยงเรื่องราวหรือเหตุการณ์สถานการณ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกับปัจจุบัน 5. นำเสนอโดยวิธีการยกบุคคลตัวอย่างประกอบการบรรยาย 6. นำเสนอโดยวิธีการแทรกด้วยเรื่องที่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน

การปรับเปลี่ยน (Adaptiveness) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการปรับเปลี่ยน (Adaptiveness) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การปรับเปลี่ยนธรรมะให้กระชับและเข้าใจง่าย เหมาะสมกับเวลาคือไม่สิ้นเกินไป ไม่ยาวจนทำให้ผู้ฟังเบื่อหน่าย มีการปรับเปลี่ยนช่องทางการเผยแผ่ให้ทันสมัย หลากหลายขึ้นกว่าเดิม จึงทำให้กลุ่มผู้ฟังธรรมะมีหลากหลายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศรีรัตนโมลี (สมคิด สุระโต/เหลาฉลาด) (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทย ในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่สุดของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ ศักยภาพของพระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษหรือภาษาจีนได้ ตลอดถึงภาพลักษณ์มุ่งเน้นด้านวัตถุนิยม มีผลกระทบต่อความศรัทธาของชาวสิงคโปร์ซึ่งแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ อนุรักษนิยม ธรรมนิยม และวัตถุนิยม ส่วนประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสม คณะสงฆ์และภาครัฐต้องร่วมกันกำหนดนโยบาย แผนงาน แผนคน และแผนเงิน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพด้านการเผยแผ่ทั้งเชิงรับและเชิงรุก เพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์อันหลากหลายของชาวสิงคโปร์ เช่น ประเพณีนิยม งานสังคมสงเคราะห์ การเรียนการสอน โครงการอบรม และการปฏิสัมพันธ์กับรัฐและศาสนาอื่น

การพัฒนา (Development) จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการพัฒนา (Development) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า มีการพัฒนาหลักธรรมะให้หลากหลาย และ ทันสมัย มีการสังเคราะห์หลักธรรมให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน มีการพัฒนาช่องทางการเผยแผ่ที่หลากหลายและทันสมัย และสามารถช่วยให้กลุ่มผู้ฟังธรรมะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระครูอาทร ธัญญานุรักษ์ (มนตรี ฐิตสีโล) (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารงานเผยแผ่ของพระสงฆ์ภิกษุศึกษาคณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า การเผยแผ่ศาสนาธรรมเป็นการประกาศหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา แก่พุทธศาสนิกชนโดยมุ่งเน้นให้พุทธศาสนิกชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม แล้วนำมาปฏิบัติปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยวิธีที่พระสงฆ์ใช้ในการเผยแผ่ศาสนาธรรมในปัจจุบันมีหลากหลายวิธีได้แก่ การแสดงธรรมเทศนา ปาฐกถาธรรม อภิปรายธรรม สนทนาธรรม การสอน วิปัสสนากรรมฐาน และการใช้สื่อต่างๆ ที่ทันสมัยประกอบการสอนธรรมะเพื่อให้สอดคล้องกับพิธีการ

นั้นว่า จะใช้วิธีการใดๆ ขึ้นอยู่กับพระสงฆ์และลักษณะพุทธศาสนิกชน(ผู้รับสาร) โดยมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นงานที่มีความสำคัญในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทยในยุคปัจจุบัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา” ทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้จากการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

ผู้ส่งสาร (Source) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญมาก คือ พระสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในคำสอนของ พระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี พระสงฆ์มีสมณะ

สารูป และศิลาจารวัตรที่งดงาม สามารถชี้แจง อธิบายหลักธรรมได้ถูกต้อง และเข้าใจง่าย พระสงฆ์ผู้แสดงธรรมะบรรยายนั้น ต้องมีกิริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน วาจาสุภาพ เพราะเป็นด่านแรกในการวางตัวให้ผู้ฟังได้เห็นบุคลิกภาพในการวางตัวไม่เหมาะสมให้เกิดความไม่เลื่อมใสศรัทธาในการแสดงธรรมะในบรรยายไม่รู้หลักธรรมและไม่สามารถอธิบายขยายความของภาษาบาลีได้ตามลำดับนั้น ทำให้พระสงฆ์ด้วยกันตลอดจนพุทธศาสนิกชนและผู้มีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่เข้ามาฟังการบรรยายธรรมไม่เข้าใจหรือเข้าใจยากและอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนไปจากหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา

สาร (Message) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญมาก คือ พระสงฆ์ใช้หลักคำสอนที่เข้าใจง่าย ผู้รับฟังเกิดศรัทธาอย่างมากมาย ใช้หลักธรรมที่มีความเป็นกลางตามหลักพุทธศาสนา ไม่เบียดเบียนศาสนาอื่นๆ และใช้หลักธรรมที่เป็นหลักคำสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง อาจมีบ้างที่พระสงฆ์ผู้แสดงธรรมะนั้นไม่ค่อยมีประสบการณ์ แสดงธรรมตามแต่โอกาสไม่ได้ศึกษาหลักธรรมอย่างจริงจังจึงสม่ำเสมอไม่สามารถแนะนำแนวทางให้ผู้ฟังให้ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเพราะขาดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นพระสงฆ์ควรศึกษาหาความรู้ในการเรียนรู้หาข้อมูลเพื่อเป็นการเสริมทักษะและแนวทางกลยุทธ์ต่างๆในด้านวิชาการต่าง ๆ ให้มากขึ้น

การสื่อสาร (Channel) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญปานกลาง คือ พระสงฆ์นำอุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมต่างๆมาประยุกต์ใช้ประกอบในการเผยแผ่ธรรม มีการแสดงธรรมผ่านอินเทอร์เน็ต มีการแสดงธรรมผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียง การแสดงธรรมที่ง่ายต่อการเข้าใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ พระสงฆ์มีการจัดโครงการเผยแผ่ศาสนาธรรม ส่งเสริมศีลธรรมให้แก่เยาวชนและพุทธศาสนิกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของคณะสงฆ์เช่นโครงการพุทธศาสนวันอาทิตย์ ทำกิจกรรมการเผยแผ่ในรูปแบบของการอบรมสั่งสอนศีลธรรมในวันสำคัญต่าง ๆ มีการใช้สื่อการสอนวีดิโอการ์ตูน PowerPoint ภาพยนตร์เกี่ยวกับพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าและสาวกคนสำคัญ การแจกซีดีธรรมะ เพื่อให้เข้าถึงทุกระดับทุกเพศทุกวัย

ผู้รับสาร (Receiver) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญมาก คือ พระสงฆ์ส่งเสริมให้มีการเผยแผ่ตามโรงเรียนทุกวันสำคัญทางพุทธศาสนา และ ในโอกาสพิเศษ มีการส่งเสริมให้มีการแสดงธรรมเทศนาในวัดทุกวันพระ และส่งเสริมให้มีการจัดอุปสมบทพระในพรรษา และ บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี เพื่อให้มีความพร้อมในการรับการเผยแผ่ พระสงฆ์มีการจัดทำต้นไม้พุทธได้โดยการเขียนพุทธสุภาษิต คติธรรม คำกลอน มีการแปลบาลีควบคู่เป็นภาษาไทยเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายและภาษาอังกฤษติดตามต้นไม้ตามแต่ละวัด พระสงฆ์มีแนวทางและวิธีการเผยแผ่ทางยูทูบและเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นที่นิยมมากทางโดยผ่านช่องโลกโซเซียล ผู้ฟังธรรมควรเตรียมตัว เมื่อมาฟังธรรมะบรรยายด้วยการสำรวม กาย วาจา ใจให้เรียบร้อย ตั้งใจฟังธรรมด้วยความเคารพ(ศีล) พิจารณาฟังธรรมโดยไตร่ตรอง(สมาธิ) ฟังแล้วให้เกิดประโยชน์(ปัญญา) ซึ่งผลที่ได้คือสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การผลิต (Production) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญมาก คือ พระสงฆ์มีความหลากหลายในการนำหลักธรรมต่างๆ เพื่อนำมาแสดง มีการเพิ่มช่องทางการเผยแผ่มีเพิ่มมากขึ้น หลากหลายช่องทางเช่น ทาง ช่องยูทูบ ทางสถานีวิทยุ และมีจำนวนผู้ฟังธรรมมีเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้ในหลักธรรมในพระไตรปิฎกหรือบาลีนั้นถือว่าเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้าที่แสดงเป็นเรื่องราวจริงที่สามารถนำไปเผยแผ่นั้นมีคุณประโยชน์อย่างมากอย่างมีเหตุมีผลเพราะพระพุทธศาสนาสอนในเรื่องความมีเหตุมีผลมีที่มา ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปถ่ายทอดบอกต่อให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติตามในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ประสิทธิภาพ (Efficiency) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญมาก คือ หลักธรรมที่นำมาสอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน ระวังความโลภ โกรธ หลง ได้ ช่องทางการเผยแผ่ สามารถเข้าถึงได้ง่ายเช่น เฟสบุ๊ค ไลน์ ยูทูบ และจากสถานีวิทยุ จึงช่วยทำให้ผู้รับฟังธรรมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น โดยพระสงฆ์เป็นผู้ให้ความรู้หลักธรรมในทางที่ดีเพื่อให้ได้น้อมนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนาให้เกิดประโยชน์สุขต่อครอบครัวและพุทธศาสนิกชนและได้มีโอกาสแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามและยังทำให้พระพุทธศาสนาขยายวงกว้างเป็นปีกแผ่นแก่อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาและปฏิบัติตาม

ความพึงพอใจ (Satisfaction) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญมาก คือ เนื้อหา และการอธิบายหลักธรรมะทำให้เข้าใจง่าย มีช่องทางการเผยแผ่น่าสนใจ เช่น ต้นไม้พูดได้ ที่นำหลักธรรมคำสอนติดไว้ตามต้นไม้ ซึ่งทำให้ผู้ฟังธรรม มีความสุขในการฟังธรรมะ หรือเรียนรู้ธรรมะ พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั่วไปซึ่งเปรียบเสมือนผู้รับสารในการบรรยายธรรมควรเตรียมตัว เมื่อมาฟังธรรมะบรรยายด้วยการสำรวม กาย วาจา ใจให้เรียบร้อย ตั้งใจฟังธรรมด้วยความเคารพ(ศีล) พิจารณาฟังธรรมโดยไตร่ตรอง(สมาธิ) ฟังแล้วให้เกิดประโยชน์ (ปัญญา) ซึ่งผลที่ได้คือสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และยังสามารถนำหลักธรรมคำสอนต่างๆที่ได้รับไปประพฤติปฏิบัติได้จริงทั้งตนเองและผู้อื่นหรืออีกนัยก็เป็นกาเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อีกทางหนึ่งด้วย

การปรับเปลี่ยน (Adaptiveness) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญมาก คือ มีการปรับเปลี่ยนธรรมะให้กระชับและเข้าใจง่าย เหมาะสมกับเวลาคือไม่สั้นเกินไป ไม่ยาวจนทำให้ผู้ฟังเบื่อหน่าย มีการปรับเปลี่ยนช่องทางการเผยแผ่ให้ทันสมัย หลากหลายขึ้นกว่าเดิม จึงทำให้กลุ่มผู้ฟังธรรมมีหลากหลายมากยิ่งขึ้น พระสงฆ์ผู้บรรยายธรรมใช้ช่องทางการสื่อสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาพระสงฆ์แสดงธรรมทุกวันพระและวันนักขัตฤกษ์ ด้วยจิตเมตตาเพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนเป็นหลัก ไม่แสดงธรรมกระทบผู้อื่นในทางที่ไม่ดี ไม่ยกตน ไม่เสียดี ช่มชี่ผู้อื่นอยู่ในหลักธรรม เหมาะแก่สถานการณ์ มีการแสดงธรรมที่ง่ายต่อการเข้าใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

การพัฒนา (Development) มีความโดดเด่น โดยพระสงฆ์ในการทำวิจัยให้ความสำคัญมาก คือ มีการพัฒนาหลักธรรมะให้หลากหลาย และ ทันสมัย มีการสังเคราะห์หลักธรรมให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน มีการพัฒนาช่องทางการเผยแผ่ที่หลากหลายและทันสมัย และสามารถช่วยให้

กลุ่มผู้ฟังธรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่พระสงฆ์แสดง บรรยายธรรมต้องมีความรู้ในหลักธรรมอย่างถูกต้องแม่นยำโดยอ้างอิงพระไตรปิฎกพุทธสาส์น คติธรรม ชาดกเป็นเรื่องราวจริงมารองรับเหมาะสมกับเวลาและมีประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่บิดเบือนหลักธรรมคำสอน สามารถปฏิบัติได้จริงและชักชวนผู้อื่นให้น้อมนำไปปฏิบัติตามกำลังความสามารถแห่งศรัทธาการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ผลการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 พระสงฆ์ควรต้องมีความรู้ในหลักธรรมของศาสนาอย่างดี ทั้งในเรื่องพระปริยัติและการปฏิบัติในแนวทางของศาสนาอย่างเคร่งครัด โดยไม่หลงไปตามกระแสสังคม

1.2 เจ้าอาวาสควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รอบรู้ในทุกๆ ด้าน ทั้งทางโลก และทางธรรม รวมทั้งฝึกตนให้เป็นผู้ที่มีความชำนาญในเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความสำคัญกับพระสงฆ์เพื่อการเผยแผ่โดยพระสงฆ์ผู้บรรยายธรรมให้มีความรู้ความสามารถในหลักที่ถูกต้องแม่นยำตามหลักธรรมทั้งปวงขณะบรรพชาเป็นผู้นั้นที่มีความประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบด้วยจริยวัตรที่ดั่งงามเหมาะสมและสามารถถ่ายทอดความรู้ของตนเองให้กับผู้อื่นได้เข้าใจรู้แจ้งเห็นจริงเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาและยังสามารถน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้จริงตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

2.2 ควรมีการใช้สื่อต่างๆ ที่ทันสมัยในปัจจุบันที่มีแพร่หลายอย่างมากในการเผยแผ่ให้หลากหลายมากขึ้นเช่น คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ทางโทรศัพท์มือถือทาง Facebook, Line, YouTube เป็นต้น เพื่อสามารถให้พุทธศาสนิกชนได้สะดวกในการเข้าถึงในการเผยแผ่ธรรมะและข่าวสารต่างๆ ในทางพระพุทธศาสนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านงบประมาณในการเผยแผ่ที่เป็นรูปธรรม จากส่วนต่างๆ ของภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนต่างๆ เจ้าคณะสังฆาธิการ เพื่อเปิดโอกาสให้ดำเนินกิจกรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการเผยแผ่และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการเผยแผ่ของพระสงฆ์ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาพระสงฆ์ เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน และการพัฒนางานด้านเผยแผ่ให้เป็นรูปธรรม

3.2 ควรมีการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ด้านอื่นๆ เช่น ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการและด้านสาธารณสงเคราะห์ เป็นต้น

3.3 ควรศึกษาโดยใช้ทฤษฎีในด้านอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาและนำมาใช้ได้จริงในการเผยแผ่ เช่น ทฤษฎี 4 M ทฤษฎี 7 เป็นต้น เพื่อนำมาปรับใช้ในการส่งเสริมในการเผยแผ่

เอกสารอ้างอิง (References)

- เสถียรพงศ์ วรรณะปก. (2540). *พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก*. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด.
- จุฑามาส โรบิสัน. (2560). *แนวทางการสื่อสารพุทธธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย*. (บทความวิจัย). รายงานสืบเนื่องการประชุมสัมมนาวิชาการ. การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17. 1593.
- พระศรีรัตนโมลี (สมคิด สุระโต/เหลาฉลาด). (2560). รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทย ในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์. *วารสารบัณฑิตศึกษา*. 13(ฉบับพิเศษ), 97.
- พระครูอาทรธัญญานุรักษ์ (มนตรี รุติสสีโล). (2553). *บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารงานเผยแผ่ของพระสงฆ์; กรณีศึกษาคณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวุฒิกุลกรณ์ วุฒิกุลกรณ์. (2553). *ศึกษาเทคนิคและวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของพระราชาคณะ*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการสุรศักดิ์ สุขุมโล (คงเมือง). (2561). *เทคนิควิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สัญญา นวลศิริ. (2560). *ท่วงทำนองทางภาษาและกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะ ในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.